

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Analiza struktury zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej z terenu województwa wraz z badaniem potrzeb kształcenia i zatrudnienia

Raport przygotowany przez

prof. dr hab. Jerzego Krzyszkowskiego

Ośrodek Kształcenia Służb Społecznych, Uniwersytet Łódzki

Łódź 2011

Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi
Łódź 91-302, ul. Snyceńska 8
Tel. +48 (42) 203 48 43 , 203 48 34, Tel/fax +48 (42) 203 48 44
e-mail: pokl@rcpslodz.pl

Institucja Pośrednicząca 2 Stopnia

Spis treści

I. KONCEPCJA BADANIA	3
II. STRUKTURA ZATRUDNIENIA W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH	4
III. WYNIKI BADAŃ EMPIRYCZNYCH.....	5
1. Ogólna charakterystyka kadr pomocy społecznej	5
2. Braki kadrowe wynikające z oceny potrzeb oraz ich przyczyny	6
3. Braki w zatrudnieniu w ośrodkach pomocy społecznej wynikające ze standardu zatrudnienia zawartego w ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004r.	10
4. Analiza struktury zatrudnienia w pomocy stacjonarnej	14
IV. POTRZEBY EDUKACYJNE PRACOWNIKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ ..	20
1. Potrzeby edukacyjne w zakresie studiów	20
2. Potrzeby edukacyjne w zakresie studiów podyplomowych	22
3. Potrzeby edukacyjne w zakresie specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny	26
4. Potrzeby pracowników w zakresie szkoleń organizowanych w ramach projektu systemowego realizowanego przez RCPS w ramach Poddziałania 7.1.3 PO KL	28
V. ANALIZA OFERT EDUKACYJNYCH KSZTAŁCENIA DO ZAWODU PRACOWNIKA SOCJALNEGO NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO .	37
1. Powiat Łódź – Gmina Łódź	38
2. Powiat piotrkowski	46
3. Powiat skierniewicki	49
4. Powiat bełchatowski.....	51
5. Powiat kutnowski	52
6. Powiat łowicki	53
7. Powiat pabianicki	54
8. Powiat radomszczański	54
9. Powiat sieradzki.....	56
10. Powiat wieluński	58
VI. ZAKOŃCZENIE - WNIOSKI I REKOMENDACJE	60

I. Koncepcja badania

Głównym celami badania były:

1. dokonanie szczegółowej ewidencji w zakresie struktury zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej pod kątem: o ilości pracowników z uwzględnieniem kryteriów płci, wieku, posiadanego wykształcenia oraz zajmowanego stanowiska, o potrzeb zatrudnieniowych wynikających z konieczności spełniania standardu dot. zatrudnienia pracowników socjalnych zawartego z ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. (Dz. U. 2004 Nr 64 poz. 593) oraz subiektywnie postrzeganych potrzeb jednostki w tym zakresie;
2. dokonanie analizy potrzeb związanych z kształceniem pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (w zakresie studiów licencjackich, magisterskich, podyplomowych oraz specjalizacji I i II stopnia w zawodzie pracownik socjalny z uwzględnieniem skali potrzeb w ramach poszczególnych trybów kształcenia oraz skali potrzeb w kontekście kierunków studiów i specjalizacji); - dokonanie analizy potrzeb szkoleniowych poszczególnych kategorii pracowników z poszczególnych typów jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z uwzględnieniem poziomu zainteresowania uczestnictwem w szkoleniach organizowanych w ramach projektu systemowego Regionalnego Centrum Polityki Społecznej, preferowanej tematyki, form oraz długości szkolenia;
3. dokonanie analizy dostępności określonych trybów kształcenia i kierunków studiów i specjalizacji na terenie województwa łódzkiego.

Terenem badań było województwo łódzkie, a podstawową jednostką badawczą była jednostka organizacyjna pomocy społecznej w rozumieniu art. 6 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r., tj.: regionalny ośrodek polityki społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie, ośrodek pomocy społecznej, dom pomocy społecznej, placówka

specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, placówka opiekuńczo-wychowawczą, ośrodek adopcyjno-opiekuńczy, ośrodek wsparcia i ośrodek interwencji kryzysowej).

Badaniem objęte zostaną wszystkie funkcjonujące na terenie województwa łódzkiego jednostki organizacyjne pomocy społecznej w liczbie około 640. Badanie miało charakter ilościowy i zrealizowane zostało za pomocą opracowanego narzędzia w postaci ankiety/kwestionariusza wywiadu. Prezentację wyników należy poprzedzić informacjami na temat trudności zgromadzenia odpowiedniej ilości danych na jakie napotkał zespół badawczy. Najpoważniejszym problemem była stosunkowo niska zwrotność, tj. niski stopień zainteresowania udziałem w ankiecie internetowej oraz brak cierpliwości ankietowanych w dokończeniu ankiety, co rzutuje np. na trudności z precyzyjnym określeniem liczby zatrudnionych pracowników.

II. Struktura zatrudnienia w świetle źródeł zastanych

Źródłem danych zastanych na temat struktury zatrudnienia w pomocy społecznej w naszym regionie są dane sprawozdawcze gromadzone dla potrzeb Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi oraz wydawany rokrocznie przez Regionalne Centrum Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej dla województwa łódzkiego na 2011. Na podstawie danych gromadzonych w Urzędzie Wojewódzkim można stwierdzić, że w ciągu minionych pięciu lat (2006 – 2010) zatrudnienie w pomocy społecznej w naszym regionie wzrosło o 1187 osób z 8199 w 2006 do 9386 w roku 2010 czyli o 12 %. Największy wzrost odnotowano w służbach wojewody realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej (z 0 do 50) oraz w Regionalnym Centrum Polityki Społecznej (z 0 do 16). O jedną czwartą wzrosło także zatrudnienie w powiatowych centrach pomocy rodzinie (oraz ośrodkach pomocy społecznej (z 2570 do 3009). W analizowanym okresie 2006-2010 wzrosło także zatrudnienie w pomocy stacjonarnej. W 2006 roku w domach pomocy społecznej było zatrudnionych 3678 pracowników, a w 2010 roku już 4138. Podobnie w placówkach opiekuńczo wychowawczych, gdzie w 2006 roku było 1066 pracowników, a w 2010 roku już 1138. Podobna sytuacja miała miejsce w ośrodkach wsparcia czyli w środowiskowych domach samopomocy, dziennych domach pomocy, noclegowniach i ośrodkach opiekuńczych gdzie łącznie pracowało 567 w 2006 roku, a 651 w roku 2010.

Z kolei dane zawarte w Bilansie potrzeb w zakresie pomocy społecznej dla województwa łódzkiego na 2011 rok wskazują, że, jak piszą autorzy bilansu: *z roku na rok wzrasta liczba pracowników ośrodków pomocy społecznej w łódzkim, ale także następuje stopniowe zmniejszanie się udziału % pracowników socjalnych ogółem w stosunku do ogółu zatrudnionych w jednostce co świadczyć może o zwiększaniu zakresu wykonywanych zadań administracyjnych np. – przejście od 2004 roku zadania rządowego – świadczenia rodzinne.* Równocześnie jednak w tym samym bilansie czytamy, że udział procentowy pracowników socjalnych w stosunku do ogółu zatrudnionych w ops - ach w Łódzkiem był wyższy w 2009 roku od średniej krajowej. Potrzeby zatrudnieniowe w pomocy środowiskowej określano łącznie na 3 554 osoby, w tym 1 411 pracowników socjalnych ogółem. Łącznie w 50 ośrodkach pomocy społecznej na terenie regionu występowały braki w zatrudnieniu pracowników socjalnych, w tym najwięcej braków występowało w powiecie bełchatowskim (w czterech ośrodkach). Dodatkowo w 88 gminnych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (które nie spełniało wymogów ustawowych odnośnie zatrudnienia) skorzystano ze wsparcia zatrudnienia pracowników socjalnych ze środków EFS w ramach Działania 7.1 Priorytet VII PO KL. Jednym z celów naszych badań była weryfikacja przedstawionych danych pochodzących z źródeł zastanych.

III. Wyniki badań empirycznych

1. Ogólna charakterystyka kadr pomocy społecznej

Prezentowane wyniki badań miały na celu dostarczenie informacji na temat struktury wykształcenia, płci i wieku pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej województwa łódzkiego. Szczególna uwaga została zwrócona na stan zatrudnienia pracowników socjalnych. W treści raportu odnajdujemy kilka różnych wartości odzwierciedlających aktualny stan zatrudnienia, co wynika z faktu, iż nie wszyscy ankietowani kompletnie odpowiedzieli na postawione pytania. Mając świadomość tych problemów proponujemy posługiwać się liczbą pracowników odzwierciedlających zatrudnienie z podziałem na poszczególne stanowiska pracy. Najwięcej podmiotów udzieliło takich informacji. Liczbę zatrudnionych w badanych jednostkach można zatem szacować na

5

1929, w tym 1706 kobiet. Badanie zakładało analizę zatrudnienia z uwzględnieniem kategorii płci. Można jednoznacznie stwierdzić, iż we wszystkich analizowanych aspektach występowała znacząca liczebna przewaga kobiet nad mężczyznami. Wśród licznie wymienianych stanowisk pracy dominują stanowiska pomocnicze i obsługi (74%). Drugi typ stanowisk stanowią miejsca pracy urzędnicze (17%), trzeci zaś kierowniczo-urzędnicze (9%). Najwyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano w domach pomocy społecznej (średnia 65 osób), miejskich ośrodkach pomocy społecznej (63) oraz domach dziecka (34). Najniższy zaś w gminnych ośrodkach pomocy społecznej (7) i środowiskowych domach samopomocy (9,6). Struktura wykształcenia pracowników badanych instytucji kształtuje się następująco¹: podstawowe – 5,8%, zasadnicze 13,1%, średnie – 23,8%, policealne – 19,5, licencjackie – 5%, magisterskie 32,8%. Wśród pracowników z wykształceniem wyższym dominują absolwenci kierunków pedagogicznych, ekonomicznych, administracji oraz socjologii/pracy socjalnej. Aktywność edukacyjna pracowników wyraża się również poprzez uczestnictwo w studiach podyplomowych. Ukończone studia, zwłaszcza w zakresie organizacji/zarządzania w pomocy społecznej, funduszy unijnych, rachunkowości i pedagogiki, posiada 141 osób, kontynuuje 21. Pracownicy socjalni tworzą stosunkowo dużą grupę – 312 osób (pracownik socjalny 180, specjalista pracy socjalnej 97, st. specjalista pracy socjalnej 34, gł. spec. pracy socjalnej 1). Na tle ogółu pracowników stanowią relatywnie dobrze wykształconą kategorię zawodową: pojedyncze osoby posiadają wykształcenie średnie, 128 posiada wykształcenie policealne, 52 licencjackie, a 41 magisterskie. Są to głównie absolwenci pedagogiki (mgr) i pracy socjalnej (lic). Inną formą aktywności edukacyjnej pracowników socjalnych jest udział w studiach podyplomowych, zwłaszcza w zakresie organizacji/zarządzania w pomocy społecznej. Specjalizacje I stopnia w zawodzie pracownik socjalny posiada 99 osób, specjalizacje IIgo stopnia 13. W strukturze wiekowej badanych pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej dominuje grupa w wieku produkcyjnym późnym, tj między 46 a 55 rokiem życia.

2. Braki kadrowe wynikające z oceny potrzeb oraz ich przyczyny

Badane jednostki organizacyjne pomocy społecznej zgłaszają istotne braki w zatrudnieniu. Łącznie brakuje ponad 108 etatów. Największe braki w zatrudnieniu odczuwa się na stanowiskach opiekuna (27- liczba brakujących etatów) pracownika socjalnego (13,5), asystenta rodziny (9), pracownika kadrowo-księgowego (9), czy psychologa (8).

¹ podstawa oprocentowania liczona od 1333 (łącznie liczba pracowników którym przypisano poziom wykształcenia)

Tabela1 : Braki w zatrudnieniu – dane zbiorcze

Stanowisko	Liczba etatów
asystent/asystent rodziny	9
Informatyk	3 i 1/8
inspektor	1
koordynator	4
prac.kadrowo-kięgowy	9
Muzykoterapeuta	2
opiekun (domowy, środowiskowy)	27
Pedagog	2
pielęgniarka	6
Pokojowa	3
prac.biurowy	1
prac.socjalny	13 i 1/2
prawnik	5 i 1/2
psycholog	8
radca prawny	5
prac. od zamówień publ.	3
Terapeuta	2
za-ca kierownika	1
prac.efs	1
spec od uzależnień	1
prac. od funduszu alimentacyjnego	1 1/2

Źródło: Badania własne

Tabela 2. Przyczyny braków w zatrudnieniu

JOPS	Przyczyna braku w zatrudnieniu
DOM DZIECKA Strobów	brak chętnych
DPS 5 Łódź	brak chętnych do pracy w dps dla przewlekle psych.chorych.
DPS Chróscin	brak środków finansowych
DPS Karsznice	brak środków finansowych
DPS Kosynierów Łódź	brak środków finansowych
DPS Łęczyca	brak środków finansowych
DPS Ozorków	brak środków finansowych
GOPS Andropol	brak środków finansowych
GOPS Buczek	brak środków finansowych
GOPS Głowno	brak środków finansowych
GOPS Góra ŚW Małgorzaty	brak środków finansowych
GOPS Lgota Wielka	brak środków finansowych, władze samorządu nie widzą potrzeby zatrudnienia dodatkowych osób
GOPS Łęki Szlacheckie	brak środków finansowych, brak kandydatów spełniających określone wymagania (wykształcenie, staż pracy)
GOPS Łowicz	brak środków finansowych
GOPS Łyszkowice	brak środków finansowych
GOPS Masłowice	brak środków finansowych
GOPS Nowy Kawęczyn	brak środków finansowych
GOPS Radomsko	brak środków finansowych
GOPS Regnów	brak środków finansowych

GOPS Ręczno	brak środków finansowych
GOPS Sokolniki	brak środków finansowych
GOPS Sulmierzyce	brak środków finansowych
GOPS Wartkowice	brak środków finansowych
MGOPS Wolbórz	brak środków finansowych
GOPS Zadzim	brak środków finansowych
GOPS Żychlin	brak środków finansowych
GOPS Żytno	brak środków finansowych
MGOPS Drzewica	brak środków finansowych
MGOPS Warta	brak środków finansowych i lokalowych
MGOPS Zelów	brak środków finansowych
MOPS Tomaszów	brak zgłoszenia się odpowiedniego kandydata
PCPR Opoczno	brak środków finansowych
PCPR Piotrkowski	przepisy prawa
PCPR Skierniewice	brak środków finansowych
STACJA OP. SROD. Kos./Ł	Finansowe
ŚDS Dąbrowa Widawska	brak środków finansowych
ŚDS Drzewociny	brak środków finansowych
ŚDS Galewice	brak pracowników z odpowiednim wykształceniem
ŚDS Osiek	brak osób z kwalifikacjami, niewystarczające środki

Źródło: Badania własne

Główną przyczyną nie utworzenia nowych stanowisk pracy są problemy finansowe. Wskazuje na ten powód 33 na 40 badanych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, które udzieliły odpowiedzi na pytanie o powody braków w zatrudnieniu. Ponadto innymi powodami są trudności ze znalezieniem chętnych do pracy z odpowiednim wykształceniem, kwalifikacjami oraz chętnych do pracy z osobami chorymi psychicznie, niepełnosprawnymi. W jednym przypadku władze samorządu nie widzą potrzeby zatrudnienia dodatkowych osób. W innych przypadkach brakujące stanowisko zostanie utworzone z dniem wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. Braki w zatrudnieniu w ośrodkach pomocy społecznej wynikające ze standardu zatrudnienia zawartego w ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004r.

Biorąc pod uwagę poprawnie wypełnione ankiety największe braki zatrudnienia wynikające z konieczności spełnienia standardu zatrudnienia zawartego w ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004r. odnośnie liczby pracowników przypadających na 2000 mieszkańców zgłoszono w GOPS Andrespol (stan obecny 0,8- pożądany 6) i MGOPS Działoszyn (1-7). Różnica między stanem obecnym a pożądanym kształtująca się na poziomie 0,5-1 etat występowała w następujących GOPS ach: Bolimów, Głowno, Klonowa, Łanięta, N. Kawęczyn Pęczniew, Ręczno, Zadzim. Większe braki kadrowe (różnica na poziomie 2-3 etaty) odnotowano w GOPS Budziszewice, Czarnożyły, Lgota Wielka., Łyszkowice, Masłowice, Strzelce, Szczerców, Wartkowice, i MGOPS Drzewica. Brak w zatrudnieniu powyżej 3 pracowników zauważono w GOPS Łęczycy, Łowicz, Andrespol i MGOPS Drzewica. Braki w zatrudnieniu wynikające z wymogu zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników przypadających na 50 rodzin lub osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną odnotowano w MGOPS Zelów 10), Działoszyn (5,2), Drzewica (5,5); GOPS; Żychlin (8), Andrespol (5,2), Gidle (3), Szczerców (3), Wartkowice (4).

Tabela 3: Braki wynikające z konieczności spełnienia standardu zatrudnienia zawartego w ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004r.

JOPS	Liczba pracowników socjalnych na 2000 mieszkańców		Liczba pracowników socjalnych na 50 rodzin lub os. sam. gospodarujących	
	Stan obecny	Stan pożądany	Stan obecny	Stan pożądany
GOPS Andrespol	0,8	6	0,8	6
GOPS Biała	1	1	1	1
GOPS Bolimów	1	2	1	2
GOPS Buczek	3	3	3	3
GOPS Budziszewice	1	3	3	3
GOPS Czarnożyły	1	3	1	2
GOPS Gidle	1	1	4	7
GOPS Głowno	1,5	2	1,5	2
GOPS Klonowa	1,5	2	1	3
GOPS Lgota Wielka	0	2,5	1	
GOPS Łanięta	2	3	1	1
GOPS Łęczyca	0,85	4,25	1,2	3,25
GOPS Łowicz	0,25	4	0,5	2
GOPS Łyszkowice	0	3	62	3
GOPS Masłowice	1	3	1	2
GOPS Nowy Kawęczyn	1	2	1	2
GOPS Pęczniew	2	3	2	3

GOPS Radomsko	2	3	2	3
GOPS Ręčno	2	3	0,5	1
GOPS Strzelce	1	3	1	1
GOPS Szczerców	1	4	1	4
GOPS Wartkowice	1	3	1	5
GOPS Wielgomłyny	4	3	4	4
MGOPS Wolbórz	4	4	4	5
GOPS Zadzim	Brak danych	1		1
GOPS Żychlin	7	7	7	15
GOPS Żytno	0	0	3	4
MGOPS Drzewica	3	5,5	0,5	6
MGOPS Działoszyn	1	7	1	6,2
MGOPS Żelów	8	8	8	18
STACJA OP. SROD.	1		1	3

Źródło: Badania własne

Warunku zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej 3 pracowników społecznych nie spełniają (na 53 jednostki wypełniające to pytanie ankietowe):

- 3 domy pomocy społecznej: DPS 2 Tomaszów, DPS Kosynierów Łódź, DPS Ozorków oraz
- 10 GOPS-ów: GOPS Bolimów, GOPS Budziszewice, GOPS Czarnożyły, GOPS Głowno, GOPS Klonowa, GOPS Lgota Wielka, GOPS Łowicz, GOPS Łyszkowice, GOPS Regnów i GOPS Wartkowice.

Zasadniczą przyczyną nie zatrudniania osób, mimo potrzeb ośrodków pomocy społecznej jest brak środków finansowych. Znaczenie rzadziej podawanym powodem jest zbyt mała powierzchnia lokalu.

Tabela 4: Przyczyny braku zgodnego ze standardem zatrudnienia w jednostce

JOPS	Przyczyny
DPS 5 Łódź	brak finansów
DPS Kosynierów Łódź	względy finansowe
GOPS Andrespol	brak środków finansowych
GOPS Bolimów	brak zgody władz gminy , brak możliwości finansowania
GOPS Budziszewice	brak środków finansowych i zbyt mała powierzchnia lokalu
GOPS Czarnożyły	brak środków finansowych
GOPS Głowno	brak środków finansowych na wynagrodzenie
GOPS Lgota Wielka	brak środków - za mała dotacja na zatrudnienie pracowników
GOPS Łowicz	ograniczone środki finansowe
GOPS Łyszkowice	brak środków finansowych
GOPS Masłowice	brak środków
GOPS Nowy Kawęczyn	brak funduszy
GOPS Radomsko	brak środków finansowych
GOPS Regnów	brak miejsca na utworzenie dodatkowego stanowiska pracy
GOPS Wartkowice	brak środków
GOPS Wolbórz	brak środków finansowych
GOPS Zadzim	brak środków finansowych
MGOPS Drzewica	Ograniczone środki finansowe.

Źródło: Badania własne

4. Analiza struktury zatrudnienia w pomocy stacjonarnej

a. Domy pomocy społecznej

Obecnie przepisy wyznaczające minimalne standardy domów pomocy społecznej są określone w Rozporządzeniu Ministra polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 roku (Dz. U. Nr 217, poz.1837). Województwo łódzkie w świetle badań demograficznych, jest województwem o największym odsetku mieszkańców w podeszłym wieku w Polsce, z jednoczesną tendencją pogłębiania się tego zjawiska w perspektywie kolejnych lat. W tym kontekście nie dziwi fakt, że nieco ponad połowa funkcjonujących w danym regionie domów pomocy społecznej obejmuje opieką osoby w podeszłym wieku i osoby przewlekle somatycznie chore (wśród których największą grupę stanowią osoby starsze). Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. w rejestrze prowadzonym przez Wojewodę Łódzkiego, figurowało 65 domów, w tym:

1. - 13 domów dla osób w podeszłym wieku (dla 2. 073 osób),
2. - 16 domów dla osób przewlekle somatycznie chorych (dla 1.031 osób),
3. - 5 domów prowadzonych łącznie dla osób w podeszłym wieku i osób przewlekle somatycznie chorych (dla 420 osób),
4. - 17 domów dla osób przewlekle psychicznie chorych (dla 2.093 osób),
5. - 9 domów dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (dla 746 osób),
6. - 5 domów dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (dla 265 osób).

Na strukturę zatrudnienia w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej wpływ ma konieczność spełnienia standardów w zakresie usług opiekuńczych i wspomagających. W domu pomocy społecznej zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami powinno być zgodne z obowiązującym wskaźnikiem zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno - opiekuńczego dla odpowiedniego typu domu, wyliczonym w zależności od liczby mieszkańców. Ponadto liczba zatrudnionych pracowników socjalnych nie powinna być mniejsza niż 1 pracownik socjalny na 50 mieszkańców domu.

Dom dla osób przewlekle somatycznie chorych – PSCH – 0,6

Dom dla osób w podeszłym wieku – PW – 0,4

Dom dla osób przewlekle psychicznie chorych –PPCH – 0,5

Dom dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie – DNI - 0,5

Dom dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie – D/M NI – 0,6

Tabela 5. Analiza struktury zatrudnienia w badanych domach pomocy społecznej z punktu widzenia wymogów standaryzacyjnych

Dom Pomocy Społecznej (DPS)	Ustawowy wskaźnik zatrudnienia	Wymagana liczba pracowników terapeutyczno-opiekuńczych	Faktyczna liczba pracowników terapeutyczno - opiekuńczych	Wymagana liczba pracowników socjalnych	Faktyczna liczba pracowników socjalnych
DPS 2 Tomaszów PSCH, PW	0,6 0,4	60	55	3	3
DPS 5 Łódź PPCH	0,5	87	82	4	4
DPS Karsznice PPCH	0,5	37,5	32	2	2
DPS Chróscin PPCH	0,5	29,5	26	2	2
DPS Dąbrowa DNI	0,5	40	39	2	2
DPS Łódź, Kosynierów PPCH	0,5	53,5	49	3	2
DPS Łęczyca PSCH PW	0,6	25	26	1	1
DPS Ozorków PSCH	0,6	48	39	2	2
DPS Przatówek DNI	0,5	50	48	2	2
DPS Tomaszów PSCH, PW	0,6 0,4	79	79	4	4
DPS Wojszyce DNI	0,6	78	Brak danych	3	3
NDPS Sieradz D/MNI	0,6	21	22	1	0

Źródło: Obliczenia własne

Większość badanych w naszych analizach domów pomocy społecznej oprócz NDPS Sieradz i DPS Łódź Kosynierów, spełnia wymogi w zakresie zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników socjalnych. Zatrudnienie pracowników działu terapeutyczno - opiekuńczego jest zgodne z wymogami standaryzacji jedynie w 3 przypadkach (Łęczyca, Tomaszów Mazowiecki, Sieradz).

Tabela 6 Analiza struktury zatrudnienia w domach pomocy społecznej – proporcje udziału w zatrudnieniu poszczególnych działów i grup zawodowych

Dom Pomocy Społecznej (DPS)	Kadra kierownicza %	Zatrudnienie w dziale administracyjno-gospodarczym %	Zatrudnienie w dziale terapeutyczno - opiekuńczym %
DPS 2 Tomaszów	9,52	34,52	65,48
DPS 5 Łódź	5	18	82
DPS Karsznice	8	36	64
DPS Chróścín	11,9	38	62
DPS Dąbrowa	6,9	32,75	67,25
DPS Łódź, Kosynierów	6,75	33,79	66,21
DPS Łęczyca	13,15	31,57	68,43
DPS Ozorków	7,69	25	75
DPS Przatówek	5,8	29,41	70,59
DPS Tomaszów	9,37	30	70
DPS Wojszyce	Brak danych		
NDPS Sieradz	7,14	21,42	78,57

Źródło: Obliczenia własne

Na organizację domów pomocy społecznej oraz jakość świadczonych usług duży wpływ ma liczba zatrudnionych osób bezpośrednio zajmujących się pracą z mieszkańcem. Przerost zatrudnienia w działach administracyjno – gospodarczych obniża jakość usług, zaś przerost zatrudnienia kadry kierowniczej powoduje niższe uposażenie dla pozostałej kadry zatrudnionej w placówce.

b. Placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych wskaźnik zatrudnienia musi być określony w wymiarze koniecznym do zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa i indywidualnej opieki oraz ma uwzględniać wiek dzieci, stan ich zdrowia i rozwoju oraz warunki lokalowe placówki. Struktura zatrudnienia w placówkach uwzględnia konieczność zatrudnienia pedagoga (ukończone wyższe studia magisterskie na kierunku pedagogika albo pedagogika specjalna), psychologa (ukończone wyższe studia magisterskie na kierunku psychologia), pracownika socjalnego (wykształcenie średnie lub wyższe uprawniające do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, z tym, że osoby z wykształceniem średnim muszą mieć ukończoną specjalizację zawodową w zawodzie pracownik socjalny) oraz terapeuty (udokumentowane przygotowanie do prowadzenia terapii o profilu potrzebnym w pracy placówki lub placówki wsparcia dziennego) i opiekuna dziecięcego (ukończona szkoła medyczna przygotowująca do pracy w zawodzie opiekunki dziecięcej lub pielęgniarki albo studia pedagogiczne o specjalności opiekuńczo-wychowawczej). Wychowawca zatrudniony w placówce powinien mieć ukończone studia wyższe:

- a) Na kierunku: pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub
- b) Na innym kierunku w zakresie resocjalizacji, pracy socjalnej, pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, albo
- c) Na innym kierunku uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie lub resocjalizacji.

W placówce w czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych odbywających się na jej terenie pod opieką jednego wychowawcy może przebywać 10 dzieci. W czasie zajęć specjalistycznych pod opieką jednego specjalisty może przebywać nie więcej niż 6 dzieci; z jednym dzieckiem lub z grupą dzieci może pracować więcej niż jeden specjalista. W czasie zajęć odbywających się poza terenem placówki pod opieką jednego wychowawcy nie może przebywać więcej niż 14 dzieci, a w przypadku dzieci do lat trzech lub dzieci

niepełnosprawnych nie więcej niż 3 dzieci. Z analizy zatrudnienia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wynika, że tylko w jednej zatrudnienie nie jest zgodne z wymogami Rozporządzenia.

1. Dom Dziecka Bednarska Łódź (32 wychowanków) – zatrudnienie w placówce jest zgodne z wymogami Rozporządzenia.
2. Dom Dziecka Strobów (43 wychowanków) – w zatrudnieniu nie uwzględniono etatu 1 etatu psychologa, poza tym liczba zatrudnionych pracowników odpowiada wymogom Rozporządzenia.
3. Dom Dziecka Piotrków (30 wychowanków) – w zatrudnieniu widoczny przerost kadry administracyjno-gospodarczej, brak 1 etatu pracownika socjalnego.
4. Placówka opiekuńczo-wychowawcza w Łasku (30 wychowanków) – zatrudnienie odpowiada wymogom Rozporządzenia.

c. Środowiskowe domy samopomocy.

Sposób funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy reguluje Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Domy, w zależności od kategorii osób, dla których są przeznaczone, dzielą się na następujące typy:

- 1) typ A – dla osób przewlekłe psychicznie chorych;
- 2) typ B – dla osób upośledzonych;
- 3) typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Dom może obejmować wsparciem więcej niż jedną kategorię wymienionych typów domów. W domu zatrudnia się odpowiednio do potrzeb, osoby posiadające następujące kwalifikacje zawodowe: psychologa; pedagoga; pracownika socjalnego; instruktora terapii zajęciowej; asystenta osoby niepełnosprawnej; inne specjalistyczne, które będą odpowiadały rodzajowi i zakresowi usług świadczonych w domu. Dopuszcza się zatrudnianie pracowników realizujących świadczenia zdrowotne, w szczególności rehabilitacyjne i w zakresie opieki pielęgniarstwa, jeżeli potrzeby uczestników wskazują na konieczność codziennego świadczenia tych usług. Dla analizy zatrudnienia w środowiskowych domach samopomocy istotne znaczenie ma wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, który wynosi nie mniej niż 1 etat na: 7 uczestników w domu typu A; 5 uczestników w domu typu B lub C. W przypadku łączenia tych domów wskaźnik zatrudnienia stosuje się odpowiednio do liczby uczestników każdego typu.

Tabela 7. Analiza zatrudnienia w środowiskowych domach samopomocy z punktu widzenia wymogów standaryzacyjnych

ŚDS	Liczba podopiecznych	Wymagana liczba pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego	Faktyczna liczba pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego
Aleksandrów Łódzki	40	8	7
Dąbrowa Widawska	40	8	7
Drzewociny	30	6	4
Osiek	45	9	7
Ksawerów	40	8	7

Źródło: Obliczenia własne

We wszystkich badanych domach występują braki w zatrudnieniu pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego.

1. ŚDS w Aleksandrowie Łódzkim (40 podopiecznych) – brak 1 pracownika (w strukturze nie ma pracownika socjalnego)
2. ŚDS w Dąbrowie Widawskiej (40 podopiecznych) – brak 1 pracownika;
3. ŚDS w Drzewocinach (30 podopiecznych) – brak co najmniej dwóch pracowników (w strukturze nie uwzględniono pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga), widoczny przerost kadry administracyjno-gospodarczej w stosunku do pracowników zespołu wspierająco - aktywizującego;
4. ŚDS w Osieku (45 podopiecznych) – brak 2 pracowników (w strukturze nie uwzględniono pedagoga, psychologa);
5. ŚDS w Ksawerowie (40 podopiecznych) – brak 1 pracownika.

IV. Potrzeby edukacyjne pracowników pomocy społecznej

1. Potrzeby edukacyjne w zakresie studiów

Kierunkiem studiów licencjackich, który cieszy się największym zainteresowaniem pracowników jednostek biorących udział w badaniu jest praca socjalna. Chciałoby ją ukończyć 16 osób- same kobiety. Drugim kierunkiem, pod względem ilości chętnych jest pedagogika (6 osób), trzecim administracja (3osoby). Pozostałe kierunki to fizjoterapia (1), opiekun osoby niepełnosprawnej (2/1), pomoc i opieka społeczna (2/2) oraz terapia zajęciowa (2/2).

Tabela 8 : Osoby zainteresowane studiami na kierunkach studiów licencjackich

Kierunek	Ogółem/w tym kobiet	JOPS
administracja	2/2	PCPR Kutno
administracja publ.	1/1	GOPS Głowno
fizjoterapia	1/1	DPS Tomaszów
opiekun osoby niepełnosprawnej	2/1	ŚDS Dąbrowa Widawska
pedagogika	2/2	PCPR Kutno
pedagogika	2/2	GOPS Góra Św Małgorzaty
pedagogika	2/1	ŚDS Osiek
pomoc i opieka społeczna	2/2	DPS Tomaszów
praca socjalna	1/1	GOPS Głowno
praca socjalna	1/1	ŚDS Dąbrowa Widawska
praca socjalna	1/1	GOPS Klonowa

praca socjalna	1/1	GOPS Strzelce
praca socjalna	2/2	GOPS Włbórz
praca socjalna	2/2	GOPS Konopnica
praca socjalna	2/2	MGOPS Warta
praca socjalna	1/1	GOPS Ręczno
praca socjalna	5/5	MOPS Zgierz
terapia zajęciowa	2/2	ŚDS Dąbrowa Widawska
Razem	32/30	-

Źródło: Obliczenia własne

Praca socjalna jest, wśród pracowników badanych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w województwie łódzkim, najbardziej pożądanym kierunkiem także studiów magisterskich. Chce ją studiować 20 osób. Mniejszym zainteresowaniem cieszą się takie kierunki jak: administracja, fizjoterapia, pedagogika, rachunkowość, socjologia czy zarządzanie.

Tabela 9: Osoby zainteresowane studiami na poszczególnych kierunkach studiów magisterskich

Kierunek	Ogółem/w tym kobiet	JOPS
administracja	1/1	GOPS Łęczyca
fizjoterapia	2/2	DPS Tomaszów
pedagogika	1/1	GOPS Biała
pedagogika/socjologia	1/1	GOPS Zadzim
pomoc i opieka społeczna	2/2	DPS Tomaszów
praca socjalna	1/1	GOPS Głowno

praca socjalna	2/2	GOPS Strzelce
praca socjalna	2/2	GOPS Sulmierzyce
praca socjalna	2/2	GOPS Pęczniew
praca socjalna	2/2	MGOPS Warta
praca socjalna	1/1	MGOPS Żelów
praca socjalna	2/2	GOPS Andrespol
praca socjalna	2/2	PCPR Bełchatów
praca socjalna	2/2	GOPS Ręczno
praca socjalna	3/3	MOPS Zgierz
praca socjalna	1/1	MGOPS Wieruszów
rachunkowość	1/1	MOPS Tomaszów
socjologia	2/2	GOPS Szczerców
socjologia	1/1	PCPR Sieradz
zarządzanie	1/1	PCPR Sieradz
razem	32/32	-

Źródło: Obliczenia własne

2. Potrzeby edukacyjne w zakresie studiów podyplomowych

Studiami podyplomowymi wykazuje zainteresowanie znacznie większa grupa pracowników niż studiami magisterskimi czy licencjackimi. Nazwy kierunków podane przez ankietowanych są bardzo różnorodne, znaczna część z nich dotyczy organizacji i zarządzania w pomocy społecznej, zarządzania zasobami ludzkimi, finansami, rachunkowości czy funduszy unijnych i pracy socjalnej.

Tabela 10: Osoby zainteresowane studiami podyplomowymi

Kierunek	Ogółem	JOPS
zamówienia publiczne	1	DPS Tomaszów
pracownik socjalny	2	GOPS Budziszewice
Organizacja i zarządzanie placówkami pomocy społecznej	1	GOPS Czarnożyły
zarządzanie projektami współfinansowanymi z UE	1	GOPS Góra ŚW Małgorzaty
zarządzanie jednostkami pomocy społecznej	1	GOPS Klonowa
projekty i wykorzystywanie środków ue	1	GOPS Łanięta
organizacja i zarządzanie pomocą społeczną	1	GOPS Nowa Brzeźnica
rachunkowość	1	GOPS Radomsko
profilaktyka terapia uzależnień	3	GOPS Ręczno
resocjalizacja	3	GOPS Ręczno
rachunkowość i finanse	1	GOPS Wartkowice
organizacja w pomocy społecznej	1	GOPS Wielgomłyny
mediacje i negocjacje	1	GOPS Wolbórz
organizacja pomocy społecznej	1	GOPS Wolbórz
praca z rodzina uzależnioną	1	GOPS Wolbórz
pedagogika resocjalizacyjna	1	GOPS Zadzim
pozyskiwanie funduszy europejskich	1	GOPS Zadzim
audyt	1	GOPS Żychlin
zarządzanie zasobami ludzkimi	1	GOPS Żychlin

asystent rodziny	1	MGOPS Warta
prawo administracyjne	2	MGOPS Warta
organizacja pomocy społecznej	1	MGOPS Zelów
środki unijne	1	MGOPS Zelów
administracja i prawo	2	MOPS Tomaszów
audyt wewnętrzny	2	MOPS Tomaszów
egzekucja administracyjna	2	MOPS Tomaszów
fundusze unijne	2	MOPS Tomaszów
praca socjalna	1	MOPS Tomaszów
rachunkowość	2	MOPS Tomaszów
zarządzanie zasobami ludzkimi	1	MOPS Tomaszów
ekonomia społeczna	5	MOPS Zgierz
organizacja pomocy społecznej	3	MOPS Zgierz
zarządzanie funduszami unijnymi	1	PCPR Bełchatowski
organizacja pomocy społecznej	2	PCPR Kutno
fin publiczne	2	PCPR Opoczno
interwencja kryzysowa	2	PCPR Opoczno
poradnictwo	2	PCPR Opoczno
praca z rodziną	3	PCPR Opoczno
zarządzanie	1	PCPR Opoczno
Bhp	1	PCPR Piotrkowski
kadry i płace	1	PCPR Piotrkowski
przemoc w rodzinie	1	PCPR Piotrkowski
rachunkowość	2	PCPR Piotrkowski

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

zamówienia publiczne	1	PCPR Piotrkowski
doradztwo zawodowe	1	PCPR Poddębicki
praca z ofiarami i sprawcami przemocy	1	PCPR Poddębicki
zarządzanie w jednostkach pomocy społecznej	1	PCPR Poddębicki
organizacja pomocy społecznej	1	PCPR Skierniewice
pedagogika resocjalizacyjna	1	PCPR Skierniewice
trenerów grupowych	2	PCPR Skierniewice
związany z pracą z upośledzonymi umysłowo i zaburzonymi psychicznie	1	ŚDS Drzewociny
oligofrenopedagogika	2	ŚDS Osiek
kadry	1	ŚDS Walewice
księgowość	1	ŚDS Walewice
logopedia	1	ŚDS Walewice
oligofrenopedagogika	1	ŚDS Walewice
psychopedagogika	1	ŚDS Walewice
rehabilitacja	1	ŚDS Walewice
zamówienia publiczne	1	ŚDS Walewice
Razem	85	

Źródło: Obliczenia własne

3. Potrzeby edukacyjne w zakresie specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny

Potrzeby edukacyjne w zakresie specjalizacji I go stopnia w zawodzie pracownik socjalny deklaruje 26 osób/24 kobiety.

Tabela 11: Liczba osób zatrudnionych w poszczególnych jednostkach deklarujących potrzeby w zakresie specjalizacji I - go stopnia w zawodzie pracownik socjalny

JOPS	Ogółem	W tym kobiet
DPS Kosynierów Łódź	2	2
DPS Tomaszów	3	3
GOPS Łanięta	2	2
GOPS Nowa Brzeźnica	1	1
GOPS Nowy Kawęczyn	1	1
GOPS Pęczniew	3	2
GOPS Ręczno	2	2
GOPS Szczerców	1	1
GOPS Zadzim	1	1
GOPS Zadzim	2	2
GOPS Zadzim	1	1
MGOPS Wolbórz	1	1
MOPS Zgierz	2	1
PCPR Opoczno	1	1

PCPR Opoczno	2	2
PCPR Skierniewice	1	1
Razem	26	24

Źródło: Obliczenia własne

Potrzeby pracowników w zakresie specjalizacji II go stopnia w zawodzie pracownik socjalny kształtują się na podobnym poziomie tj. 29 zainteresowanych.

Zainteresowanie poszczególnymi kierunkami kształtowało się następująco:

- praca socjalna z osobami bezrobotnymi - 3 os.
- praca socjalna z ofiarami przemocy – 4 os.
- praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi – 3 os
- praca socjalna z osobami niepełnosprawnymi – 2 os
- praca socjalna z rodziną – 9 os.

Niektórzy respondenci mieli problemy z określeniem preferowanego kierunku specjalizacji wpisując ogólne sformułowanie ‘praca socjalna’ czy ‘II stopień w zawodzie pracownik socjalny’

Tabela 12: Potrzeby w zakresie specjalizacji II go stopnia w zawodzie pracownik socjalny

Kierunek	Ogółem/w tym kobiet	JOPS
II stopień w zawodzie pracownik socjalny	1	GOPS Budziszewice
praca socjalna	1	GOPS Bolimów
praca socjalna	1	GOPS Łyszkowice
praca socjalna	5	MOPS Zgierz
praca socjalna z osobami bezrobotnymi	1	MGOPS Warta
praca socjalna z osobami bezrobotnymi	1	GOPS Gorzkowice
praca socjalna z rodziną	1	GOPS Biała

praca socjalna z rodziną	3	MOPS Tomaszów
praca socjalna z rodziną uzależnioną	1	GOPS Łowicz
praca socjalna z ofiarami przemocy w rodzinie	2	GOPS Strzelce
praca socjalna z ofiarami przemocy w rodzinie	1	MGOPS Wolbórz
praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi	1	ŚDS Dąbrowa Widawska
praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi	1	MGOPS Warta
praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi	1	MOPS Tomaszów
praca socjalna z rodziną	3	GOPS Ręczno
praca socjalna z rodziną uzależnioną	2	GOPS Wolbórz
praca socjalna z rodziną, z bezrobotnymi	1	GOPS Lgota Wielka
praca z osobami niepełnosprawnymi	1	MGOPS Warta
praca z osobami niepełnosprawnymi	1	MOPS Tomaszów
Razem	29	-

Źródło: Obliczenia własne

4. Potrzeby pracowników w zakresie szkoleń organizowanych w ramach projektu systemowego realizowanego przez RCPS w ramach Poddziałania 7.1.3 PO KL

Instrumenty i narzędzia realizacji projektów systemowych

Największym zainteresowaniem pracowników cieszyło się szkolenie z zakresu programu aktywności lokalnej (PAL). W tym przedsięwzięciu chciałoby wziąć udział ok. 115 osób, były to głównie kobiety. Nieco mniej chętnych – 90 osób deklaruje chęć uczestnictwa w szkoleniu dot. programu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Trzecim, pod względem ilości wskazań, było szkolenie odnoszące się do kontraktu socjalnego. Najmniejszą grupę stanowili zainteresowani uczestnictwem w szkoleniu nt. programu indywidualnego.

Tabela 13. Zainteresowanie tematami szkoleń wśród badanych

Temat szkolenia	Liczba zainteresowanych	w tym kobiet
Kontrakt socjalny	88	86
Program aktywności lokalnej	115	110
Program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych	90	84
Program indywidualny	54	53

Źródło: Obliczenia własne

Praca socjalna z jednostką

Zainteresowanie szkoleniami odnoszącymi się do metodyki pracy socjalnej- pracy socjalnej z jednostką było stosunkowo duże. Największe dotyczyło szkolenia o tematyce pracy z klientem niepełnosprawnym (134osoby) oraz pracy z klientem uzależnionym (124). Nieco mniej chętnych zgłosiło się do uczestnictwa w szkoleniu nt. pracy z osobą starszą – 87 osób. Najmniej atrakcyjną wydaje się oferta szkolenia trener zatrudnienia – tu bowiem deklaruje chęć wzięcia udziału zaledwie 28 osób.

Tabela 14: Zainteresowanie szkoleniami nt. pracy socjalnej z jednostką

Temat szkolenia	Liczba zainteresowanych	w tym kobiet
Trener zatrudnienia	28	27
Praca z klientem uzależnionym od alkoholu, substancji psychoaktywnych	124	117
Praca z klientem niepełnosprawnym	134	129
Praca z osobą starszą	87	84

Źródło: Obliczenia własne

Praca socjalna z grupą i rodziną

Kolejna seria pytań odnosiła się do szkoleń z zakresu pracy z grupą i rodziną. W tym przypadku największym zainteresowaniem cieszyła się oferta szkolenia nt. przemocy w rodzinie – 112 osób. Kolejne tematy szkoleń były ciekawe dla mniejszej grupy pracowników, i tak: mediacje rodzinne dla 74 osób, asystent rodziny - 65 osób, lokalny system opieki nad dzieckiem/rodziną – 63 osób, problematyka rodzicielstwa zastępczego – 5 chętnych, a konferencja grupy rodzinnej zaledwie 36 zainteresowanych.

Tabela 15: Zainteresowanie udziałem w szkoleniach nt. pracy socjalnej grupą/rodziną

Temat szkolenia	Liczba zainteresowanych	w tym kobiet
Przemoc w rodzinie	112	109
Konferencja grupy rodzinnej	36	35
Mediacje rodzinne	74	69
Asystent rodziny	65	64
Lokalny sys.opieki nad dzieckiem/rodziną	63	62
Problematyka rodzicielstwa zastępczego	50	49

Źródło: Obliczenia własne

Praca socjalna ze społecznością lokalną

Najmniejsze zapotrzebowanie pracowników badanych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej odnosiło się do oferta szkoleń z zakresu pracy socjalnej ze społecznością lokalną. W szkoleniu na temat pracy metodą CAL chciało wziąć udział 37 osób, w szkoleniu animator społeczny 36 osób.

Tabela 16: Zainteresowanie udziałem w szkoleniach nt. pracy ze społecznością lokalną

Temat szkolenia	Liczba zainteresowanych	w tym kobiet
Praca metodą CAL	37	34
animator społeczny	36	32

Źródło: Obliczenia własne

Partnerstwo i współpraca na poziomie lokalnym

Największym zainteresowaniem z tematyki szkoleń odnoszących się do partnerstwa i współpracy na poziomie lokalnym cieszyło się szkolenie „praca metodą lokalnych partnerstw interdyscyplinarnych. Chciało wziąć w nim udział 78 osób. W szkoleniu nt koordynacji działań powiatowych centrów pomocy rodzinie – ośrodków pomocy społecznej i powiatowych urzędów pracy chciało uczestniczyć 43 osoby. Najmniejsze potrzeby wyrażano odnośnie szkolenia nt. budowania lokalnych partnerstw (26) i realizacji projektów partnerskich (23).

Tabela 17: Zainteresowanie udziałem w szkoleniach nt. partnerstwa i współpracy na poziomie lokalnym

Temat szkolenia	Liczba zainteresowanych	w tym kobiet
Praca metodą lokalnych zespołów interdyscyplinarnych	78	75
Budowanie partnerstw lokalnych	26	24
Realizacja projektów partnerskich	23	23
Koordinacja działań PCPR-OPS-PUP	43	43

Źródło: Obliczenia własne

Ekonomia społeczna

Kolejne pytanie dotyczyło potrzeb szkoleniowych w zakresie ekonomii społecznej. w tym wypadku było ono na stosunkowo niskim poziomie. W szkoleniach nt. klubów integracji społecznej chciało wziąć udział 29 pracowników, centrów integracji społecznej (CIS) 16, a zajęciach na temat tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnych zaledwie 18.

Tabela 18: Zainteresowani udziałem w szkoleniach nt. ekonomii społecznej

Temat szkolenia	Liczba zainteresowanych	w tym kobiet
Klub Integracji Społecznej	29	27
Centrum Integracji Społecznej	16	14
Tworzenie i funkcjonowanie spółdzielni socjalnych	18	16

Źródło: Obliczenia własne

Przygotowanie/aktualizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych

Zapotrzebowanie na szkolenia odnośnie tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych kształtowało się na średnim poziomie: chciało w nich bowiem uczestniczyć 74 osób (w tym 70 kobiet).

Umiejętności interpersonalne

Spośród wszystkich typów szkoleń uwzględnionych w niniejszym badaniu, szkolenia z zakresu kształtowania umiejętności interpersonalnych cieszyły się największym zainteresowaniem. największe wydają się potrzeby w zakresie radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym. na ten typ szkolenia oczekuje 263 pracowników. drugi pod względem ilości wskazań tematem zajęć była komunikacja interpersonalna (189 osób). Duże zainteresowanie odnosiło się także do szkolenia z zakresu asertywności (154), negocjacji i mediacji (128). Nieco mniejsze z obszaru budowania i motywowania zespołu (113) oraz technik wywierania wpływu (106).

Tabela 19: Zainteresowani udziałem w szkoleniach dotyczących umiejętności interpersonalnych

Temat szkolenia	Liczba zainteresowanych	w tym kobiet
Radzenie sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym	263	249
Negocjacje i mediacje	128	122
Budowanie i motywowanie zespołu	113	105
asertywność	154	146
techniki wywierania wpływu	106	97
Komunikacja interpersonalna	189	177

Źródło: Obliczenia własne

Zagadnienia związane ze stosowaniem przepisów prawa

Kolejne pytanie dotyczyło zapotrzebowania na szkolenia z zakresu stosowania przepisów prawa. W obszarze dotyczącym zagadnień związanych z ustawą o pomocy społecznej chciałoby się doksztalać 138 osób, w obszarze stosowania kodeksu postępowania administracyjnego 116. Nieco mniej było wśród pracowników badanych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej chętnych do uczestnictwa w szkoleniu na temat ustawy o pieczy zastępczej – 89 osób, zamówień publicznych 71 osób, czy ustawy o finansach publicznych 66.

Tabela 20: Zainteresowani udziałem w szkoleniach z zakresu stosowania przepisów prawa

Temat szkolenia	Liczba zainteresowanych	w tym kobiet
Zamówienia publiczne	71	62
Kpa	116	109
Ustawa o pomocy społ.	138	134
Ustawa o finansach publ.	66	63
Ustawa o piecz zastępczej	89	88

Źródło: Obliczenia własne

Zagadnienia związane z pracą z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej

Bardzo niewielkie było zainteresowanie szkoleniami na temat pracy z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej. 34 osoby chciały uczestniczyć w szkoleniu nt. pracy z dzieckiem niedostosowanym społecznie, 27 w zajęciach nt. tworzenia indywidualnego planu pracy z dzieckiem, a jedynie 13 nt. mediacji rówieńczych.

Tabela 21: Zainteresowani udziałem w poszczególnych szkoleniach nt pracy z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej

Temat szkolenia	Liczba zainteresowanych	w tym kobiet
Tworzenie indywidualnego planu pracy z dzieckiem	27	25
Mediacje rówieńnicze	13	12
Praca z dzieckiem niedostosowanym społecznie	34	31

Źródło: Obliczenia własne

Wolontariat w OPS i PCPR i inne szkolenia

Szkoleniem z zakresu wolontariatu w opsach i pcprach było zainteresowanych 21 osób. Wśród innych tematów szkoleń wymieniono takie jak: instrukcja kancelaryjna i jednolity rzeczowy wykaz akt, polityka rachunkowości, ochrona danych osobowych, opieka nad osobami niepełnosprawnym, praca z osobami chorymi psychicznie, aktywizacja osób psychicznie chorych prawa osób niepełnosprawnych, odpowiedzialność pracowników dps za podopiecznych, usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kodeks pracy i przepisy prawa pracy, kurs samoobrony, Indywidualne plany wspierająco-aktywizujące dla ŚDS, ustawa o świadczeniach rodzinnych, rachunkowość ops, praca z klientem agresywnym, praca z dzieckiem z zaburzonym zachowaniem, techniki samoobrony, substancje psychoaktywne, język migowy, nauka obsługi nowych programów komputerowych, administracja, zarządzanie kadra.

Preferowana forma doksztalcania

Pracownicy ankietowanych JOPSów byli zainteresowani następującymi formami doksztalcania: seminaria – 156, warsztaty szkoleniowe – 370, wizyty studyjne – 99, konferencje – 61, kursy – 267. Zatem warsztaty szkoleniowe i kursy stanowią najatrakcyjniejszą formę doksztalcania pracowników JOPS. Wg badanych, najbardziej odpowiadający czas trwania szkoleń to 1 dzień (273 dla pracowników) i do 3 dni (251). Szkolenie trwające do dwóch dni byłoby atrakcyjne dla 139 zatrudnionych pracowników badanych jednostek. Najmniej chętnych szkoliliby się do pięciu dni (29) i powyżej pięciu (14).

V. Analiza ofert edukacyjnych kształcenia do zawodu pracownika socjalnego na terenie województwa łódzkiego

Osoby pragnące obecnie uzyskać kwalifikacje zawodowe do wykonywania zawodu pracownika socjalnego muszą zgodnie z obowiązującymi przepisami² podjąć kształcenie na kierunku praca socjalna na poziomie szkoły wyższej lub ukończyć kształcenie i otrzymać dyplom kolegium pracowników służb społecznych. Osoby, które podjęły już kształcenie na poziomie wyższym, na kierunku: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia czy socjologia *o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego* (dotyczy to studentów, którzy rozpoczęli naukę od 01.10.2008 roku i otrzymają dyplom ukończenia studiów do dnia 31.12.2013 r.) nabędą kwalifikacje zawodowe pracownika socjalnego, jeśli w trakcie studiów zrealizowali 330 godzin określonych przedmiotów oraz odbyli 240 godzin praktyk zawodowych w zakresie wskazanym rozporządzeniem.³ Jest to warunek niezbędny, aby uznać kwalifikacje do zatrudnienia na stanowisku: pracownik socjalny. Należy wziąć pod uwagę fakt, iż specjalności w toku studiów wyższych są realizowane w ostatnich dwóch latach nauki (ostatnie cztery semestry nauki). W związku z tym ostatni nabór na studia *o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego* (kierunki studiów wymienione zostały już wcześniej) na trzyletnie studia licencjackie odbył się w 2010 roku, zaś na jednolite pięcioletnie studia magisterskie w 2008 roku. W 2011 r. mógł być przeprowadzony ostatni nabór na dwuletnie uzupełniające studia magisterskie.⁴ Poniższe opracowanie zawiera przegląd ofert edukacyjnych w

² Wytyczne wraz z interpretacją obowiązujących przepisów znajdują się na stronie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej: <http://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoeczna/ksztalcenie-i-doskonalenie-zawodowe-pracownikow-sluzb-spoecznych/kwalifikacje-pracownika-socjalnego/>

³ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2008 r. w sprawie specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego realizowanej w szkołach wyższych (Dz. U. z 2008 roku Nr27, poz. 158).

⁴ Wytyczne ... op.cit.

województwie łódzkim, które umożliwiają osobom studiującym nabyć kwalifikacje zawodowe pracownika socjalnego na kierunku praca socjalna oraz kierunkach: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia i socjologia o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego. Źródłem opracowania były informacje umieszczane na stronach instytucji kształcących oraz informacje pozyskane od pracowników tych instytucji.

1. Powiat Łódź – Gmina Łódź

Kolegia Pracowników Służb Społecznych

Na terenie województwa łódzkiego funkcjonuje tylko jedno Kolegium Pracowników Służb Społecznych, które swoją siedzibę ma w Łodzi. Obecnie Kolegium w roku szkolnym 2011/2012 zawiesiło swoją działalność z uwagi na brak chętnych do podjęcia nauki na kierunku praca socjalna.

Szkolnictwo wyższe

Na terenie powiatu funkcjonuje 11 szkół wyższych (2 publiczne, 9 niepublicznych), które prowadzą kierunki: praca socjalna, psychologia, pedagogika, politologia, polityka społeczna i socjologia. Jednak nie wszystkie podmioty w swojej ofercie posiadają specjalności na ww. kierunkach (poza kierunkiem praca socjalna), które zgodnie z wytycznymi MPiPS nadawałyby kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Poniżej przedstawiona jest oferta w ujęciu tabelarycznym.

Tabela 22. Oferta studiów w szkołach publicznych (państwowych) na terenie Łodzi

Nazwa uczelni	Wydział	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Uniwersytet Łódzki	Ekonomiczno-Socjologiczny	socjologia	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	
		praca socjalna	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	Kierunek nie został uruchomiony	studia I stopnia realizowane są od 3 lat tj. od 2009 roku
		polityka społeczna	Kierunek nie został uruchomiony	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych –w roku akademickim 2011/2012 brak naboru na I rok studiów niestacjonarnych	Kierunek prowadzony wspólnie z Wydziałem Prawa i Administracji UŁ - W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

	Wydział Nauk o Wychowaniu	pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
		psychologia	Studia 5-letnie jednolite magisterskie Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych		
	Studiów Międzynarodowych i Politologicznych	politologia	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych – w roku akademickim 2011/2012 brak naboru na I rok studiów niestacjonarnych	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
Uniwersytet Medyczny Pl.Hallera 1 90-647 Łódź,		socjologia	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

Źródło: Badania własne

Tabela 23 Oferta studiów w szkołach wyższych niepublicznych na terenie Łodzi

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia I stopnia	Studia II stopnia	Uwagi
Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi ul. Żeromskiego 115 90-542 Łódź	pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
	pedagogika specjalna	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	Brak oferty	
	socjologia	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	
Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi ul. Rewolucji 1905 r. nr 64 90-222 Łódź	pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych – różne specjalności	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych – różne specjalności	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego; w ofercie widnieje specjalność: pedagogika rodziny – asystent rodziny (studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia)

	politologia	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz on-line	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz on-line	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
Wyższa Szkoła Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych ul. Kamińskiego 21 90-229 Łódź	pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	W ofercie studiów II stopnia widnieje specjalność pedagogiczna: pedagogika opiekuńczo – wychowawcza z elementami pracy socjalnej Jest to specjalność przygotowująca do zawodu pracownika socjalnego . Student tej specjalności otrzyma uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego pod warunkiem, że zaliczy blok przedmiotów fakultatywnych oraz zrealizuje dodatkowo 240 godzin praktyk studenckich .

	praca socjalna	Specjalności: <ul style="list-style-type: none">• Resocjalizacja z profilaktyką społeczną;• Rozwój i animacja społeczności lokalnych• Pomoc i wsparcie społeczne dla osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i w wieku podeszłym	Brak oferty	Kierunek zgodny z przepisami dotyczącymi uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego
Spoleczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania	pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz on-line (w ramach Polskiej Akademii Otwartej)	Kierunek uruchomiony w trybie niestacjonarnych oraz on-line	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
	psychologia	Studia 5-letnie jednolite magisterskie Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych		W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

	socjologia	W roku akademickim 2011/2012 kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie widnieje specjalność: praca socjalna – brak informacji czy spełnia ona wymóg specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego zgodnie z podanymi wytycznymi;
	praca socjalna	W roku akademickim 2011/2012 kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	Kierunek zgodny z przepisami dotyczącymi uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego

Wyższa Szkoła Informatyki w Łodzi ul. Rzgowska 17a 93-008 Łódź	pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	W ofercie studiów I stopnia widnieje specjalność: pedagogika w zakresie pracy socjalnej i opiekuńczej - jest to specjalność przygotowująca do zawodu pracownika socjalnego - informacja zawarta na stronie uczelni.
Wyższa Szkoła Kupiecka w Łodzi ul. Pojezierska 97b 91-341 Łódź	pedagogika	W roku akademickim 2011/2012 kierunek nie został uruchomiony	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
	socjologia	W roku akademickim 2011/2012 kierunek nie został uruchomiony	Brak oferty	
Wschód-Zachód Szkoła Wyższa im. Henryka Józwiaka w Łodzi ul. Rewolucji 1905 r. nr 44 piętro I, pok. 108 90-213 Łódź	Pedagogika	W roku akademickim 2011/2012 kierunek nie został uruchomiony	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu ul. Piotrkowska 27890-361 Łódź,	pedagogika	W roku akademickim 2011/2012 kierunek został uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
Wyższa Szkoła COSINUS w Łodzi ul. Wólczańska 81 90-515 Łódź	pedagogika	Kierunek w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego.

2. Powiat piotrkowski

Na terenie Piotrkowa Trybunalskiego funkcjonuje 1 publiczna szkoła wyższa, która jest filią Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Kielcach oraz 3 oddziały zamiejscowe (1 filia i 2 zamiejscowe ośrodki dydaktyczne) niepublicznych uczelni wyższych w Łodzi. Tylko Filia Uniwersytetu otworzyła w roku akademickim 2011/2012 kierunek socjologia i pedagogika.

W obecnej chwili nie ma na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego kształcenia na poziomie szkoły wyższej, które uprawniałoby do uzyskania dyplomu wraz z kwalifikacjami do wykonywania zawodu pracownika socjalnego (na dzień 10.12.2011 r.). Filia planuje w przyszłym roku akademickim otworzyć kierunek: praca socjalna.

Tabela 24 Oferta studiów w szkołach wyższych publicznych (państwowych) na terenie powiatu piotrkowskiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia I stopnia	Studia II stopnia	Uwagi
Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach Filia w Piotrkowie Trybunalskim Ul. Słowackiego 114/118 97-300 Piotrków Trybunalski	pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	Kierunek uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego. Istnieje w najbliższym czasie możliwość rekrutacji na studia II stopnia – specjalność praca socjalna – obecnie brak informacji czy ww. specjalność będzie spełniała warunki nadające uprawnienia w zawodzie pracownik socjalny
	socjologia	Kierunek nie został uruchomiony w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego.

Tabela 25 Oferta studiów w szkołach wyższych niepublicznych (państwowych) na terenie powiatu piotrkowskiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Piotrkowie Trybunalskim ul. Leonarda 12/14 97-300 Piotrków Trybunalski	pedagogika	Brak oferty	Kierunek z wykorzystaniem platformy e-learningowej AHE w Łodzi – w roku akademickim 2011/2012 kierunek nie został uruchomiony	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
	politologia	Brak oferty	Kierunek z wykorzystaniem platformy e-learningowej AHE w Łodzi – w roku akademickim 2011/2012 kierunek nie został uruchomiony	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

<p>Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania ZOD w Piotrkowie Trybunalskim Al. M. Kopernika 1 97-300 Piotrków Trybunalski</p>	<p>pedagogika</p>	<p>Kierunek nie został uruchomiony</p>	<p>Kierunek nie został uruchomiony</p>	<p>W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego</p>
<p>Wyższa Szkoła Kupiecka w Łodzi Filia w Piotrkowie Trybunalskim Ul. Dmowskiego 38 97-300 Piotrków Trybunalski</p>	<p>Pedagogika</p>	<p>Kierunek nie został uruchomiony</p>	<p>Brak oferty</p>	<p>W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego</p>

3. Powiat skierniewicki

Na terenie powiatu skierniewickiego funkcjonują dwie uczelnie wyższe: publiczna i niepubliczna. W ofercie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej widnieje oferta kształcenia na kierunku praca socjalna (studia I stopnia), która jest zgodna z obowiązującymi przepisami dotyczącymi uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Niestety, w roku akademickim 2011/2012 nie otworzono kierunku z powodu braku chętnych.

Tabela 26 Oferta studiów w szkołach wyższych publicznych (państwowych) na terenie powiatu skierniewickiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa ul. Batorego 64C 96-100 Skierniewice	socjologia	W roku akademickim 2011/2012 kierunek nie został uruchomiony	Brak oferty	W ofercie studiów widnieje specjalność: praca socjalna -brak informacji , czy proponowana specjalność nadaje kwalifikacje zawodowe pracownika socjalnego – brak informacji na stronie uczelni
	praca socjalna	W roku akademickim 2011/2012 kierunek nie został uruchomiony	Brak oferty	Kierunek zgodny z przepisami dotyczącymi uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego

Tabela 27 Oferta studiów w szkołach wyższych niepublicznych na terenie powiatu skierniewickiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Wyższa Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna im. prof. Szczepana A. Pięniążka ul. Mazowiecka 1B 96-100 Skierniewice	Pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

4. Powiat bełchatowski

W obecnej chwili na terenie powiatu bełchatowskiego nie ma ofert kształcenia na poziomie szkoły wyższej, które uprawniałoby do uzyskania dyplomu wraz z kwalifikacjami do wykonywania zawodu pracownika socjalnego (na dzień 10.12.2011 r.).

Tabela 28. Oferta studiów w szkołach niepublicznych na terenie powiatu bełchatowskiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Spoleczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania ZOD w Bełchatowie	Pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Bełchatowie ul. Słowackiego 8 97-400 Bełchatów	pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Kierunek z wykorzystaniem platformy e-learningowej AHE w Łodzi – w roku akademickim 2011/2012 kierunek nie został uruchomiony	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
	politologia	brak oferty	Kierunek z wykorzystaniem platformy e-learningowej AHE w Łodzi – w roku akademickim 2011/2012 kierunek nie został uruchomiony	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

5. Powiat kutnowski

Na terenie powiatu kutnowskiego funkcjonuje tylko jedna uczelnia wyższa, brak jest oferty kształcenia na poziomie szkoły wyższej, które uprawniałoby do uzyskania dyplomu wraz z kwalifikacjami do wykonywania zawodu pracownika socjalnego (na dzień 10.12.2011 r.).

Tabela 29. Oferta studiów w szkołach wyższych niepublicznych na terenie powiatu kutnowskiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej ul. Lelewela 7 99-300 Kutno	pedagogika specjalna	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

6. Powiat łowicki

Na terenie powiatu łowickiego funkcjonuje tylko jedna uczelnia wyższa, w chwili obecnej brak jest oferty kształcenia na poziomie szkoły wyższej, które uprawniałoby do uzyskania dyplomu wraz z kwalifikacjami do wykonywania zawodu pracownika socjalnego (na dzień 10.12.2011 r.).

Tabela 30. Oferta studiów w szkołach wyższych niepublicznych na terenie powiatu łowickiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna Ul.Akademicka1/3 99-400 Łowicz	pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

7. Powiat pabianicki

Na terenie powiatu pabianickiego funkcjonuje tylko jedna uczelnia wyższa, obecnie brak jest oferty kształcenia na poziomie szkoły wyższej, które uprawniałoby do uzyskania dyplomu wraz z kwalifikacjami do wykonywania zawodu pracownika socjalnego (na dzień 10.12.2011r.).

Tabela 31. Oferta studiów w szkołach wyższych niepublicznych na terenie powiatu pabianickiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Wyższa Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna w Pabianicach Ul. Piotra Skargi 1 95-220 Pabianice	pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
	socjologia	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

8. Powiat radomszczański

Na terenie powiatu radomszczańskiego funkcjonuje tylko jedna uczelnia wyższa, brak jest oferty kształcenia na poziomie szkoły wyższej, które uprawniałoby do uzyskania dyplomu wraz z kwalifikacjami do wykonywania zawodu pracownika socjalnego (na 10.12.2011).

Tabela 32. Oferta studiów w szkołach wyższych niepublicznych na terenie powiatu radomszczańskiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Spoleczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania ZOD w Radomsku Ul. Narutowicza 12 97-500 Radomsko	pedagogika	Kierunek nie został uruchomiony	Kierunek nie został uruchomiony	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

9. Powiat sieradzki

Na terenie powiatu sieradzkiego brakuje oferty kształcenia w zakresie pracy socjalnej, pomimo funkcjonowania kilku filii uczelni państwowych i niepublicznych.

Tabela 33. Oferta studiów w szkołach publicznych (państwowych) na terenie powiatu sieradzkiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Uniwersytet Łódzki Wydział Ekonomiczno – socjologiczny Zespół Zamiejscowych Ośrodków Dydaktycznych w Sieradzu Aleja Grunwaldzka 10 98-200 Sieradz	socjologia	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

Tabela 34. Oferta studiów w szkołach wyższych niepublicznych (państwowych) na terenie powiatu sieradzkiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Wyższa Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna w Sieradzu ul.Mickiewicza 6 Sieradz	pedagogika	Kierunek uruchomiony w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
Wyższa Szkoła Kupiecka w Łodzi Filia w Sieradzu Ul. Rycerska 2a Sieradz	pedagogika	Kierunek uruchomiany w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
	socjologia	Kierunek uruchomiany w trybie studiów niestacjonarnych	Brak oferty	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

Akademia Humanistyczno – Ekonomiczna Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny	pedagogika	Brak oferty	Kierunek z wykorzystaniem platformy e-learningowej AHE w Łodzi	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
Ul.Mickiewicza 6 Sieradz	politologia	Brak oferty	Kierunek z wykorzystaniem platformy e-learningowej AHE w Łodzi –	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

10. Powiat wieluński

Na terenie powiatu wieluńskiego funkcjonuje Zamiejscowy Ośrodek dydaktyczny AHE w Łodzi. Oferta kształcenia nie obejmuje studiów, które uprawniałoby do uzyskania dyplomu wraz z kwalifikacjami do wykonywania zawodu pracownika socjalnego (na 10.12.2011 r.).

Tabela 35. Oferta studiów w szkołach niepublicznych na terenie powiatu wieluńskiego

Nazwa i adres uczelni	Kierunek studiów	Studia stopnia I	Studia stopnia II	Uwagi
Akademia Humanistyczno – Ekonomiczna Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Wieluniu ul. Śląska 23 98-300 Wieluń	Pedagogika	Kierunek uruchomiany w trybie studiów niestacjonarnych	Kierunek z wykorzystaniem platformy e-learningowej AHE w Łodzi	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego
	Politologia	Brak oferty	Kierunek z wykorzystaniem platformy e-learningowej AHE w Łodzi	W ofercie brak specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Przedstawione powyżej zestawienie wskazuje, iż na terenie województwa łódzkiego pomimo bogatej oferty kształcenia na kierunkach podanych w cytowanych wcześniej wytycznych zgodnie z Rozporządzeniem⁵ tylko 5 podmiotów (w tym 4 na terenie miasta Łodzi) wykazuje w swojej ofercie kształcenia nadanie uprawnień do wykonywania zawodu pracownik socjalny.

⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2008 r. w sprawie specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego realizowanej w szkołach wyższych (Dz. U. z 2008 roku Nr27, poz. 158).

REALIZATOR PROJEKTU

Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi
Łódź 91-302, ul. Snycerska 8
Tel. +48 (42) 203 48 43 , 203 48 34, Tel/fax +48 (42) 203 48 44
e-mail: pokl@rcpslodz.pl

Institucja Pośrednicząca 2 Stopnia

VI. Zakończenie - wnioski i rekomendacje

Analiza struktury zatrudnienia oraz potrzeb kształcenia i zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w regionie łódzkim pozwala na sformułowanie kilku wniosków i rekomendacji do działania.

1. Utrzymuje się feminizacja zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w regionie bowiem analiza kadr z uwzględnieniem kategorii płci, potwierdza, iż we wszystkich badanych instytucjach występowała znacząca liczebna przewaga kobiet nad mężczyznami. Ta trwająca od lat tendencja powinna skłonić regionalnych i lokalnych decydentów do działań na rzecz promocji wśród mężczyzn instytucji pomocy społecznej i występujących w niej zawodów. Jest to szczególnie ważne w sytuacji, gdy wśród niektórych kategorii klientów zdecydowaną przewagę mają mężczyźni (bezdomność, uzależnienia) co rodzi potrzebę zatrudnienia personelu męskiego.
2. Niepokojący jest odnotowany w naszych analizach empirycznych proces starzenia się kadry pomocy społecznej w regionie łódzkim. W strukturze wiekowej badanych pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej dominowała grupa w wieku produkcyjnym późnym, tj. między 46 a 55 rokiem życia. Ta sytuacja rodzi poważne obawy o przyszłość zasobów ludzkich w pomocy społecznej w Łódzkiem i powinna zmuszać decydentów do refleksji nad działaniami służącymi promocji polityki społecznej, pomocy społecznej i pracy socjalnej wśród uczniów i studentów uczelni w regionie. Dobrym przykładem takiej promocji jest emitowany w TVP2, a zrealizowany na zlecenie Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej serial *Głęboka woda*.
3. Pozytywną konstatacją wynikającą z analiz struktury wykształcenia pracowników badanych instytucji pomocy społecznej jest wyraźna poprawa w tym względzie. Wykształceniem wyższym legitymuje się już blisko 40% ogółu pracowników wśród których dominują absolwenci kierunków pedagogicznych, ekonomicznych, administracji oraz socjologii i nowo powołanej jako samodzielny kierunek studiów na poziomie licencjackim pracy socjalnej.

4. Cieszyć musi aktywność edukacyjna pracowników pomocy społecznej w regionie łódzkim co wyraża się poprzez ich liczne uczestnictwo w studiach licencjackich, magisterskich i podyplomowych. Dominują dające uprawnienia kierownicze studia w zakresie organizacji pomocy społecznej prowadzone (pod kierunkiem Jerzego Krzyszkowskiego) od ponad 10 lat na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego, ale pracownicy kształcą się także na innych wydziałach i uczelniach w zakresie wykorzystania funduszy unijnych, rachunkowości itp. Pozostaje żywić nadzieję, że ta tendencja utrzyma się również kiedy kształcenie nie będzie, jak dotąd, dofinansowywane ze środków unijnych.
5. Analizy zatrudnienia potwierdziły występowanie istotnych potrzeb zarówno w pomocy środowiskowej jak i stacjonarnej. Największe braki odczuwano na stanowiskach opiekuna, pracownika socjalnego, asystenta rodziny, pracownika kadrowo-księgowego oraz psychologa. Jako główną przyczynę nie utworzenia nowych stanowisk pracy wskazywano problemy finansowe. Innymi powodami są trudności ze znalezieniem chętnych do pracy z odpowiednim wykształceniem, kwalifikacjami oraz zainteresowanych pracą z osobami chorymi psychicznie, niepełnosprawnymi itp.
6. Szczególnie duże potrzeby w zakresie zatrudnienia występują w pomocy środowiskowej. Wynikają one z konieczności spełniania standardu dot. zatrudnienia pracowników socjalnych zawartego z ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. (Dz. U. 2004 Nr 64 poz. 593 – 1 pracownik socjalny przypadający na 2000 mieszkańców, nie mniej niż trzech pracowników w ośrodku pomocy społecznej). Szczególnie trudna sytuacja występuje w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich gdzie rażącymi przykładami są GOPS w Andrespolu (stan obecny 0,8- pożądaný 6) i MGOPS w Działoszynie (zatrudniony 1- potrzeba 7).
7. Analiza struktury zatrudnienia w badanych placówkach półstacjonarnej i stacjonarnej pomocy społecznej przeprowadzona pod kątem konieczności spełnienia standardów w zakresie usług opiekuńczych i wspomagających oraz racjonalności zatrudnienia również wskazuje na braki i ograniczenia choć stan zatrudnienia w domach pomocy społecznej, domach dziecka i środowiskowych domach samopomocy jest zróżnicowany.

- a. większość badanych domów pomocy społecznej spełnia wymogi w zakresie zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników socjalnych natomiast nie spełnia, gdy chodzi o zatrudnienie pracowników działu terapeutyczno - opiekuńczego zgodnego z wymogami standaryzacji. Występuje tu także przerost zatrudnienia w działach administracyjno – gospodarczych kosztem pracowników pierwszego kontaktu co obniża jakość usług oraz przerost zatrudnienia kadry kierowniczej co powoduje niższe uposażenie dla pozostałej kadry zatrudnionej w placówce.
 - b. we wszystkich badanych środowiskowych domach samopomocy występują braki w zatrudnieniu pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego
 - c. najlepsza wydaje się sytuacja w domach dziecka gdzie we wszystkich badanych placówkach zatrudnienie było zgodne z normami
8. Kształcenie pracowników socjalnych przybrało współcześnie na świecie interdyscyplinarny charakter, co umożliwia szerokie spojrzenie na zagadnienia, z którymi spotykają się w trakcie w pracy zawodowej, aby efektywnie i profesjonalnie pomagać drugiemu człowiekowi. Praca socjalna jest wśród pracowników badanych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w województwie łódzkim, najbardziej pożądanym kierunkiem studiów. Chce ją studiować najwięcej osób, a znacznie mniejszym zainteresowaniem cieszą się takie kierunki jak: administracja, fizjoterapia, pedagogika, rachunkowość, socjologia czy zarządzanie.
9. Studiami podyplomowymi wykazuje zainteresowanie znacznie większa grupa pracowników niż studiami magisterskimi czy licencjackimi. Nazwy kierunków podane przez ankietowanych są bardzo różnorodne, znaczna część z nich dotyczy organizacji i zarządzania w pomocy społecznej, zarządzania zasobami ludzkimi, finansami, rachunkowości czy funduszy unijnych i prac socjalnej. Wskazuje to na rosnące zrozumienie dla znaczenia organizacji i zarządzania w pomocy społecznej.
- 10 Pracownicy socjalni w regionie zgłaszają także potrzeby kształcenia w zakresie specjalizacji I i II stopnia w zawodzie pracownik socjalny Zainteresowanie poszczególnymi specjalnościami jest w miarę równo rozłożone choć dominuje praca z rodziną. W tej sytuacji pilną potrzebą wydaje się uruchomienie w naszym regionie specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny I i II stopnia.

11. Analiza potrzeb szkoleniowych pracowników w zakresie szkoleń organizowanych w ramach projektu systemowego realizowanego przez RCPS w ramach Pod działania 7.1.3 PO KL wskazuje, że największym zainteresowaniem pracowników cieszą się szkolenia z zakresu programu aktywności lokalnej (PAL), dotyczące programu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz kontraktu socjalnego. Najmniejszą grupę stanowili zainteresowani uczestnictwem w szkoleniu nt. programu indywidualnego. Deklarowane potrzeby w tym zakresie w połączeniu z bardzo małą liczbą gmin w naszym regionie w których realizowany jest PAL powinno być wskazówką do pilnych działań w tym zakresie
12. Stosunkowo małe było zainteresowanie szkoleniami odnoszącymi się do metodyki pracy socjalnej- pracy socjalnej z jednostką. Szczególnie martwi brak chętnych do uczestnictwa w szkoleniu nt. pracy z osobą starszą, w sytuacji kiedy zarówno Łódź jak i cały region gwałtownie się starzeją i rosną potrzeby pomocy tej kategorii klientów.
13. W szkoleniach z zakresu pracy z grupą i rodziną największym zainteresowaniem cieszyła się oferta szkolenia nt. przemocy w rodzinie, mediacje rodzinne, nowy zawód asystenta rodziny oraz budowy lokalnego systemu opieki nad dzieckiem/rodziną.
14. Najmniejsze zapotrzebowanie pracowników badanych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej odnosiło się do oferty szkoleń z zakresu pracy socjalnej ze społecznością lokalną, pracy metodą CAL czy w szkoleniu animatorów społecznych. W okresie kiedy aktywna polityka społeczna staje się dominującą formą polityki socjalnej, a metoda środowiskowa przeżywa swój renesans brak zainteresowania tą problematyką musi budzić zdziwienie i zaniepokojenie.
15. Cieszy natomiast zainteresowanie szkoleniami odnoszącymi się do partnerstwa i współpracy na poziomie lokalnym, szczególnie pracy metodą lokalnego partnerstwa interdyscyplinarnego. Wskazuje to na zrozumienie potrzeby współpracy międzyorganizacyjnej takiej jak koordynacja działań powiatowych centrów pomocy rodzinie – ośrodków pomocy społecznej i powiatowych urzędów pracy.

16. Symptomatyczny był także niski poziom potrzeb szkoleniowych w zakresie ekonomii społecznej (klubów integracji społecznej, centrów integracji społecznej, spółdzielni socjalnych). Wydaje się to wskazywać, że stan wiedzy i zrozumienia roli ekonomii społecznej wśród pracowników pomocy społecznej w naszym regionie jest ciągle bardzo niski.
17. O złej kondycji, trudnych warunkach pracy i brakach warsztatowych pracowników pomocy społecznej świadczy bez wątpienia fakt, że spośród wszystkich typów szkoleń uwzględnionych w badaniu, kształtowanie umiejętności interpersonalnych cieszyło się największym zainteresowaniem. Największe potrzeby zgłaszano w zakresie radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym, komunikacji interpersonalnej, asertywności, negocjacji i mediacji, ale także budowania i motywowania zespołu oraz technik wywierania wpływu.
18. We wszystkich deklarowanych szkoleniach jako preferowaną formę doksztalcania zgłaszano seminaria, warsztaty szkoleniowe, wizyty studyjne, konferencje oraz kursy, a jako najbardziej odpowiadający czas trwania szkoleń wymieniano od jednego do trzech dni.
19. Analiza regionalnej oferty edukacyjnej wskazuje, iż na terenie województwa łódzkiego tylko 5 podmiotów (w tym 4 na terenie miasta Łodzi) wykazują w swojej ofercie kształcenia nadanie uprawnień do wykonywania zawodu pracownik socjalny. Największą ofertę posiada główna publiczna uczelnia naszego regionu jaką jest Uniwersytet Łódzki. Tutaj na Wydziale Ekonomiczno – Socjologicznym w ramach studiów socjologicznych, a obecnie pracy socjalnej kształci się największa liczba pracowników pomocy społecznej, w dużej części finansowana ze środków Unii Europejskiej.
20. W kontekście wcześniejszych rozważań nad potrzebą promocji pomocy społecznej i zawodów z nią związanych należy tylko wyrazić żal, że wspomniane potrzeby edukacyjne i realizowane działania edukacyjne nie znajdują, jak się wydaje, dostatecznego zainteresowania wśród regionalnych polityków, urzędników i przedstawicieli mediów.